

ІВАН МАЗЕПА. ПОЛІТИЧНИЙ ТА ДЕРЖАВНИЙ ДІЯЧ

ПІДГОТУВАЛА СТУДЕНТКА 2 І ІАН ГРУПИ

ТАРАСОВА ОЛЬГА

ІВАН МАЗЕПА-КАЛЕДИНСЬКИЙ

(20.03.1639, Мазепинці — 21.09.1709, Варниця)

Український військовий, політичний і державний діяч.

Гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави на Лівобережній (1687–1704) і всій Наддніпрянській Україні (1704-1709).

Князь Священної Римської імперії (1707—1709). Представник шляхетного роду Мазеп-Колединських Курч (герб) із Київщини.

БІОГРАФІЯ МАЗЕПИ

БІОГРАФІЯ МАЗЕПИ

- **1659 рік** - повернувся після навчання у Річ Посполиту;
- **1662-1669 роки** - король Ян-Казимир доручав Мазепі кілька різних дипломатичних місій в Україні, Османської імперії, Московії;
- **з 1663 року** Івана Мазепа жив у родовому маєтку в селі Мазепинці;
- **кінець 1669 року** - вступив на службу до гетьмана Петра Дорошенка, що стало "переламним моментом" в житті і діяльності майбутнього гетьмана, який з тих пір повністю віддав себе українській державній справі;
- **1668-1669 роки** - одружився;

БІОГРАФІЯ МАЗЕПИ

- **після 1674 року** Мазепа виконував обов'язки генерального осавула. Брав участь у війні Дорошенка як союзника Османської імперії проти Речі Посполитої (похід на Галичину 1672 року);
- **червень 1674 року** - Дорошенко послав Мазепу до Криму та Османської імперії, дав татарський ескорт, кілька полонених козаків з Лівобережжя, призначених в подарунок ханові та чиновникам султана. Під час подорожі поблизу річки Інгул Мазепа потрапив до рук запорожців, які могли його вбити; кошовий отаман Іван Сірко впізнав Мазепу і врятував;

БІОГРАФІЯ МАЗЕПИ

- **липень 1674 року** - був обраний військовим осавулом;
- **1687 рік** – стає гетьманом.
- **28 жовтня 1708 року** - перейшов на бік шведів. Разом з ним перейшли і три тисячі козаків. Через кілька днів після цього Батурин був знищений російськими військами;
- **11 листопада 1708 року** за наказом Петра I був обраний новий гетьман - Іван Скоропадський;
- **червень 1709 року** - Мазепа і Карл XII втікли до Молдови, яка на той час належала Османській імперії;
- **21 вересня 1709 року** Іван Мазепа помер біля міста Бендери, у с. Варниця, Молдова.

ГЕТЬМАНСТВО МАЗЕПИ

КОЛОМАЦЬКІ СТАТТІ

Присягнувши цареві на вірність, він підписав нові, т.зв. Коломацькі статті, які значно обмежували автономію України:

- 1) влада гетьмана зводилася до поліційних функцій — стежити і сприяти виконанню численних царських заборон;
- 2) заборонялися міждержавні відносини України;
- 3) українське військо мусило брати участь у воєнних експедиціях Московії;
- 4) українським купцям заборонялося торгувати в Московській державі;
- 5) законодавчо формулювалася вимога злиття українського народу з московським, для чого рекомендувалося заохочувати змішані шлюби, тощо.

ГЕТЬМАНСТВО МАЗЕПИ

- Ставши гетьманом, І. Мазепа прагнув об'єднати в єдиний державний організм усі українські землі. Його ідеалом була станова держава західноєвропейського типу зі збереженням традиційного козацького устрою.
- Великою мірою планам творення нової аристократичної верстви була підпорядкована культурні просвітницька діяльність І. Мазепи. Він опікувався станом науки та освіти. Завдяки його підтримці Києво-Могилянська колегія в 1701 р. одержала статус академії, було створено Чернігівський колегіум, засновано інші школи і друкарні.

ГЕТЬМАНСТВО МАЗЕПИ

- Однією з головних засад політики гетьмана Мазепи було намагання підтримувати добрі відносини з Москвою. Він увійшов у довір'я до молодого московського монарха Петра I і згодом між ними зав'язалися приятні стосунки.
- У 1702 р. шведська армія завдала кількох поразок Польщі, захопивши значну частину її території. Петро I, намагаючись допомогти своєму союзникові — польському королеві, наказав І. Мазепі зайняти Правобережжя. Гетьман вирішив використати цю нагоду, щоб об'єднати Правобережну Україну з Гетьманщиною.

ГЕТЬМАНСТВО МАЗЕПИ

- У 1708 р. Карл XII вирішив завдати Московії остаточної поразки. Однак після кількох невдач змушений був завернути в Україну для відпочинку та поповнення припасів. На об'єднання зі шведським королем на чолі 4—6-тисячного війська рушив гетьман І. Мазепа.
- Дізнавшись про дії І. Мазеви, Петро I проголосив гетьмана зрадником та розпочав жорстокий терор проти українського населення, щоб відлякати його від союзу зі шведами.
- 8 липня 1709 р. відбулася вирішальна Полтавська битва, під час якої війська Карла XII й І. Мазеви було розбито, рештки відступили у володіння Туреччини. Приголомшений поразкою український гетьман менш ніж через 3 місяці помер.

ПІДСУМКИ

ПІДСУМКИ

Незважаючи на всю складність і суперечливість постаті І. Мазепи, однозначно можна зробити висновок, що він не був зрадником українського народу (як це майже 200 років стверджувала великодержавна історіографія). Його намагання вивести Україну із складної ситуації, відновити державний суверенітет зробило ім'я Мазепи гаслом і програмою борців за незалежність України протягом наступних століть. "Мазепа був передовсім патріотом, перед яким стояла ідея одноцільної України, ... він ішов до неї... все своє життя" (Див.: І. Борщик, Р. Мартель. Іван Мазепа. – К., 1991. – С.158).

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ